

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

26 številka

PARIZ 5 marca 1926

Stran 11

Svetovno politični položaj.

Ko se je končala svetovna vojna, so bila vsa ljudstva edina v želji, da mora biti ta vojska zadnja. Le zapadnoevropski mogočniki, ki vodijo svet, niso bili tega mnena. Njihov pohlep ne pozna nikakih mej. Če se jim bo zahotelo plena, si ga bodo vzeli, pa naj to še tako hudo bije v obraz pravici. Kaj je mar Angležem in uživanja željnim francoskim krogom, če zavoljo njih nastane klanje in morija milijonov ljudi! Nemčiji se še kljub milijonskim žrtvam ne zdi dovolj prelite krvi za njihovo, nasilno politiko. Ruski boljševiki so obljubili razorožitev, toda se bolj oborožujejo in imajo moderne orožje, kakor katerakoli druga država. Če ni v srcih tistega pravega miru, ki ga more dati samo živo katoličanstvo, je vsak drugi mir samo priprava na vojno. Zapadnoevropski politiki niso z božjim mirom v srcu delali mirovnih pogodb in niso pustili, da se udeleži mirovnih pogajanj papeška Stolica, ki se je najbolj prizadevala za resničen in trajen mir in ki bi edina mogla nastopiti za zmago pravice nad nasiljem.

Kakor pred vojno, se sklepajo vedno nove vojne pogodbe. Nekdanja zaveznika, Anglija in Francija, se čim dalje bolj pisano gledata. Vsaka skuša dobiti čim več zaveznikov in razširiti svoj vpliv. Na milijone francoskih in angleških knjig gre zastoj v tuje države, da bi delale propagando. Ustanavljajo se društva prijateljev francoskega in angleškega naroda po vsem svetu. Velike štipendije vabijo visokošolce tujih držav na francoske in angleške visoke šole, da se tam navzamejo slepega spoštovanja do Francozov, oziroma Angležev. Kdor študira na Francoskem, se vrne domov z omalovaževanjem vsega do mačega. Morda bi dobil doma za nižjo ceno boljši izdelek, a on bo vendar kupil francosko blago, se ravnal po francoski modi, kupoval raje francoski šund, kakor lepo domačo knjigo, ali pa bo z nepobitno doslednostjo in logiko pisano nemško knjigo zavrgel samo zato, ker ni francoska. O moralni kugi, ki jo prinaša ta mladina iz vele mest propadajočega francoskega naroda, pa je boljše niti ne govoriti. Ali ne bi bilo pri nas mnogo boljše, če bi bilo med nami več ljubezni in manj kramarskega, računarskega duha? Ali še res treba hoditi k Angležem po več koristiljubja in po neusmiljeno trdosrčnost in nasilnost?

Ves svet se čim dalje bolj deli v tri tabore: v angleškega, francoskega in ruskega. Notranja slabost Francije ji tudi v svetovni politiki onemogočuje velike uspehe. Zato se v daljnem svetu približuje ruskim zaveznikom, ki jih pripravlja Rusija za odločilen nastop proti Angliji. Mnogo vzgledov bi se dalo navesti v tem oziru. Najlepše pa nam dokazuje to trditev pred kratkim sklenjena turško-francoska pogodba.

Turčijo je dvignil Kemal paša po vojni do velike moči. V Rusiji je našel izvrstnega zaveznika. Oseguje si je treba samo francosko prijateljstvo. Francija bi ji namreč mogla delati preglavice, ker meji z njo na sirske meje. Zve za narodov je sicer prisodila Mosul Angliji, toda Turčija nikakor ni voljna, da se ga za vedno odreče. Turčija namerava v ugodni priliki polastiti se Mosula s silo. Turčija je sicer še sedaj mirna, ker še ni dovolj pripravljena, kakor se je zarekel turški vojni minister.

Turški zunanji minister Tefvik Ruždi bej se lahko ponaša z lepim uspehom. Začetkom februarja sklenjena pogodba med Turčijo in Francijo je zagotovila Turčiji, da se Francija ne bo v slučaju vojne vmeševala v turške zadeve, temveč bo ostala nevtralna. Razen tega je odstopila Francija Turčiji mesto Peias, ki je važno železniško križišče, in sedem okoliških vasi. Bagdadska železnica je bila dosedaj meja med Turčijo in francosko posestjo. Sedaj pripade ta železnica Turčiji, ki je izvanredno važna za slučaj turškega spopada z Anglijo zavoljo Mosula.

Ta pogodba je presenetila Angleže. Ze enkrat je namreč Anglija okusila bridek sad francosko-turške zveze. L. 1921 je sklenil francoski poslanik Bouillon pogodbo s turškim sultanom. Posledica tega je bila, da so začeli Turki klati in strahovito preganjati krščanske Grke v Mali Aziji, ki so se naslanjali na Angleže. Turčija je takrat iztrebila skoraj vse Grke iz Male Azije. Ker so bili Grki tajni angleški zavezniki, je bila ta grška nesreča obenem tudi poraz angleške politike. Sedanja turško-francoska pogodba pa je popolnoma jasen udarec za Angleže, ki lahko ima še mnogo težje posledice.

Se ena velesila je, ki opazuje z bistrim pogledom te dogodke. Bori se s strahovito silo proti mržnji vseh teh z — ljubeznijo do Boga in človeštva. Nima ne vojaštva, ne topov in ne morilnih plinov, temveč samo zaklad božjih nauk, a vendar se sv. Stolica spušča v boj, da bi dala svetu trajen in pravi mir. Ne bo miru na svetu, dokler se ne iztrebi iz politike odločilnih držav pohlepnost in mržnja ter ne zavladata pravica in ljubezen.

Rusija skuša osvoboditi neomikane in maloimikane vzhodne narode krutega angleškega in francoskega varuštva. Rusija jim pošilja vojaške strokovnjake, pošilja jim najmodernejša orožja in seje med njimi željo po samosvojitvi. Med narode, ki niso pre poznali niti črk, pošilja Rusija svoje učitelje, ki učijo ljudstvo čitati in pisati, pa tudi obdelovati polje. Mesto lesenih plugov jih uče obdelovati zemljo z železnimi plugi. Ker so bili nekateri izmed teh

narodov tako neomikani, da niso poznali niti važnosti gnojenja, smatrajo ruske učitelje za prave čudodelnike, ko vidijo, kako mnoge bolj rodi pognojena zemlja in kako je z mnogo manjšim trudom in mnogo prej mogoče zmlatiti s poljedelskimi stroji. Med vse te narode pa zanašajo ruski učitelji tudi smrtno sovraštvo do Angležev in Francozov. Prepričujejo jih, da ne bodo prej nastopili boljši časi, dokler se ljudstva ne otresejo zapadnoevropskega jarma.

Obenem z mržnjo proti zapadu pa sejejo Rusi tudi strahovito sovraštvo proti krščanstvu, zlasti proti katoličanstvu. Ruski boljševiki so prelili že mnogo krščanske krvi, proti poganskim veram pa vendar očitno ne nastopajo. Le počasi dajejo neomikanim poganskim narodom s pomočjo učiteljev in knjig strup brezverstva in sovraštva proti katoličanstvu. Ravno zato pa je ta propaganda tem bolj uspešna. Turčija pa išče Rusiji zaveznikov tudi v mohamedanskem svetu in skuša Rusiji in sebi zavarovati hrbet pred Francozi.

V Rusiji se odloča usoda svetovnega miru, pa tudi usoda katoličanstva. Omiko so dosedaj nosili med vzhodne poganske narode samo krščanski misijonarji. Tudi oni so hoteli dvigniti te zaostale narode k blagostanju in narodni osvoboditvi, toda ne s silo orožja, temveč s silo krščanstva in krščanske prosvete. Sedaj pa je dan za dnem položaj za krščanske misijonarje težji, ker jih ruski agentje delajo pri ljudstvu osvojažene. To uvideva tudi sveta Stolica.

Dočim so vsi dosedanj papeži posvečali največjo pozornost poganskim misijonom, se sedanji sv. Oče Pij XI. trudi z vsemi silami za zedinjenje pravoslavnih narodov, zlasti Rusov, s katoliško Cerkvijo. Sele takrat, ko se bodo vzhodni narodi naslonili na trdno skalo katoliške Cerkve,

se bodo lahko začeli uspešno boriti proti brezverstvu in proti sovraštvu, ki ga širi med narodi brezbožni boljševizem. Kakor smo obveščeni iz zanesljivega vira, sv. Oče ničesar bolj ne želi, kakor da bi se vsepovsod razširilo apostolstvo sv. Cirila in Metoda, ki smoteno dela za cerkveno zedinjenje, čeravno marsikaj ne sme dati v širšo javnost, ker ima boljševiška Rusija po celem svetu zelo dobra ušesa.

Nekatere države, med njimi tudi Jugoslavija, se obnašajo proti boljševiški Rusiji kakor noj, ko vtakne glavo v pesek, ko mu grozi nevarnost. Toda zunanji ministri ško dujejo samo svojim državam, če ne priznajo Rusije. Priznanje Rusije od strani zapadnih držav bi ne samo odprlo industriji in trgovini velikansko tržišče v Rusiji, temveč bi tudi rusko diplomacijo tako zaposlilo na zapadu, da ne bi mogla na Vzhodu razvijati tako silovite delavnosti. Boljševiška nevarnost se s tem v zapadnoevropskih državah ne bi povečala, ker bi lahko delavci spoznali, da tudi v Rusiji niso tako sijajne razmere, kakor jim jih slikajo tajni boljševiški agitatorji, temveč mnogo slabše. Katoliškim duhovnikom bi bilo na ta način omogočen boljši stik s pravoslavno rusko duhovščino. Skupno bi se lahko z razširjanjem krščanskih načel borili proti brezverstvu in boljševizmu. Velicina katoliške Cerkve bi navduševala pravoslavno rusko duhovščino in verno ljudstvo v boju za obrambo verskih in človeških pravic in mnogo bi jih spoznalo katoliško Cerkev za svojo edino pravo Mater. Edino zmaga krščanskih načel v zasebnem in političnem življenju pa nam je porok svetovnega miru in obramba pred novo svetovno vojno, ki bi bila stokrat strašnejša od prejšnje.

Zanimivosti iz političnega gibanja.

K političnemu položaju. Politični položaj v Beogradu se suče krog seje glavnega odbora radikalne stranke, ki se je pričela v sredo popoldne. Sredini seji je predsedoval Pašić, četrtkovi Ljuba Jovanović. Zborovanje bo trajalo par dni in se bodo obravnavali notranji strankini spori, zahteve posameznih krajevnih organizacij ter pritožbe odličnejših članov stranke. Zbor bo razpravljati tudi o slovesni proslavi Pašičeve 80letnice. Radikali sami raznašajo vesti, da se bo umaknil Pašić po proslavi 80letnice in se podal na daljši dopust ter nato bi ga naj glede predsedništva nasledila kakka druga osebnost. Glede Pašičevega naslednika se spravljajo v kombinacijo: stari prerok Aca Stanojević, Uzunović, Ljuba Živković, dr. Ninčić in Ljuba Jovanović. Največ izgleda ima Aca Stanojević, a je skoraj neverjetno, da se bo ta stari gospod popolnoma preselil iz svojega Tuskula, se stalno nastanil v Beogradu in osebno krmari politiko radikalne stranke in države. — Sporna točka med radikali je tudi vprašanje nadaljnjega ministrovanja finančnega ministra Stojadinovića. Stojadinović se bo povrnil v Beograd danes v petek ali pa v soboto. Iz finančnega ministristva lansirajo vesti, da je Stojadinovićev uspeh v Ameriki mu zagotovil tudi ministrski portfelj, a v radikalnem klubu želijo odločilne osebnosti, da g. Stojadinović ne sede več v ministrski fotelj. Kot dr. Stojadinovićev naslednik se imenuje finančni strokovnjak Bogdan Marković, ki sicer ni poslanec, a pri nas vključ temu lahko postane minister.

Ali ni to zapostavljanje katoličanov? Poslanec dr. J. Hohnjec je že vložil, kakor smo poročali, na ministra za vere Trifunovića radi zapostavljanja katolikov v naši državi posebno interpelacijo. Kako zgleda to zapostavljanje v številkah, nam dokazuje proračun verskega ministristva in razprava o njem, ki se je pričela dne 3. t. m. Na proračunski razpravi o dohodkih in izdatkih ministra za vere je govoril kot prvi minister Trifunović, ki je seveda napadal katolike. Odgovarjal mu je zagrebški federalist Bazaža, za njim je govoril zopet minister in na popoldanski seji je branil pravice katoliške Cerkve naš poslanec g. Klekl. Radi pomanjkanja prostora ne moremo prinesiti vsebine vseh govorov niti v izvlečku, pač pa hočemo dokazati zapostavljanje katoličanov v naši državi v številkah. Redni in izvanredni izdatki verskega ministristva znašajo v letošnjem proračunu 141 milijonov dinarjev. Od te svote je določenih za rimsko-katoliško versko upravo 34,069.276 din., za pravoslavno 57,368.932 din., za srbsko pravoslavno bogoslovje v Srijemskih Karlovcih, Prizrenu, Bitolju,

Sarajevu in Šibeniku 11,787.227 din., torej skupaj za upravo pravoslavne verske uprave 69,156.159 din., za starokatoliško versko upravo 249.000 din., za evangelijsko 804.000 din., za muslimansko 19,982.560 din., za židovsko 1,078.500 din. Ako primerjamo te postavke z omini v proračunskem letu 1924—25., dobili bodo letos židje 793.648 din. več, muslimani 3,500.672 din., evangeličani 297.913 din., starokatoliki 249.000 din., katoliki 5,025.722 din., pravoslavni 17,078.542 din. več. Po službeni statistiki iz leta 1921 o številu prebivalstva v naši državi odpade na katoliško Cerkev od celotnega prebivalstva 4,776.751 ali 39%. Po teh številkah bi morali dobiti mi katoliki od 141 proračunskih milijonov svoto 55,977.000 din., a prejel homo le 34,069.276 din., torej za celih 21,907.724 din. manj. Po službeni statistiki je pri nas pravoslavnih 5,602.227 ali 46.4%. Pravoslavnim bi pripadlo 65.424.000 din., a v resnici bodo prejeli 69,156.159 din., torej 3,732.159 din. več nego jim gre.

Opozicija za delo v parlamentu. Dne 3. t. m. se je vršil v Beogradu sestanek voditeljev opozicije, katerega so se udeležili dr. Korošec, dr. Ljuba Davidović in Joca Jovanović. Pri skupščinskem podpredsedniku dr. Subotiću, ki nadomestuje odsotnega Trifkovića, so se posvetovali o načinu proračunske razprave ter ugotovili, da je vladna večina prekršila sporazum v proračunski razpravi. Radi tega odklanja opozicija vsako odgovornost. Voditelji opozicije so se nato sestali v demokratskem klubu. Zadnje čase so se pojavile vesti, da namerava vlada po sprejetju proračuna skupščino odpustiti do jeseni. Radič je s tem Pašičevim načrtom soglasen, ker bi potem lažje brez kontrole vršil agitacijo med ljudstvom. Z ozirom na te vesti so se zbrali voditelji opozicije k omenjenemu posvetovanju in so razmišljali, kako bi se preprečila vladna namera. Poslali so predsedniku narodne skupščine pismo, v katerem opozarjajo predsednika, da se briga za časa proračunske razprave, da bodo odbori delovali tako, da se bodo takoj po končani razpravi o proračunu mogli predložiti skupščini važni zakoni, da bo nadaljevala svoje potrebno delo, ne pa se odgodila. Posebno poudarjajo važnost zakona o izenačenju davkov, s katerim vlada ne sme odlašati vsled vedno huje pritiskajočega vladnega vijaka; ravnotako je hiten zakon o občinah z ozirom na pomanjkanje svobode v prečanskih krajih. Končno zahtevajo zastopniki opozicije obvestilo o korakih, ki jih bo predsedništvo v tej smeri storilo in izjavljajo, da bodo storili vse potrebne korake, da se osigura delo v skupščini.

Po svetu.

Okrog sedežev v svetu Zveze narodov. Nemški kanciler dr. Luther je govoril dne 2. t. m. v mestni posvetovalnici v Hamburgu o vstopu Nemčije v Zvezo narodov. Njegov govor je tem pomembnejši, ker je stavil zaveznikom državam nekaj ultimata, da se v določenem roku izjavijo za ali proti razširjenju sveta Zveze narodov. Pozival je zaveznike vlade, da odstranijo zapreke, ki pretilo uničiti dolgotrajno in uspešno delo Zveze narodov in locarnskih dogovorov. Nemčija mora dobiti zagotovilo, da bo samo ona sprejeta v svet Zveze narodov, še pred odhodom nem-

ške delegacije v Zenevo, drugače bo preklcala svoj pristop k Zvezi narodov. Samo če se Nemčijo sprejme kot velesila v Zvezo narodov, bo smatrala to kot zagotovilo volje miru in prijateljstva. Apeliral je na države, naj ne uničijo v zadnjem hipu največjega dela na poti k trajnemu pomirjenju. Pogodba, sklenjena v Locarnu, postane brezsmiselna, če se upravičene želje Nemčije ne upoštevajo. — Istega dne, ko je dr. Luther govoril v Hamburgu, je francoski zunanji minister Briand govoril v parlamentu o pomnožitvi sedežev v svetu Zveze narodov. Zagovarjal je razširjenje sveta ter izražal željo, da kmalu pozdravi Poljsko kot enakopravno članico sveta. — Tudi angleško javno mnenje ne presoja razširjenja sveta Društva naro-

Tri želje

gotovo vsakega človeka se glase: zdravje, dolgo življenje in bogastvo, ali oboje poslednje mormo doseči le tedaj, ako posedujemo prvo, namreč zdravje. Zato je ravno sedaj v

dov tako strogo, kakor v začetku, ko je Francija sprožila to vprašanje. Po pomirjevalnem govoru Chamberlaina se je angleška vlada zjediniła na kompromisno rešitev vprašanja. Predlaga, naj se zaenkrat izvoli v Ženevi posebna komisija, ki bo presodila upravičenost zahtev vseh držav, ki prosijo za sprejem v svet Zveze narodov. Na septemberskem zasedanju Zveze narodov bo komisija podala svojo poročilo, na podlagi katerega bi se napravili končno-veljavni sklepi.

Cehoslovaška in Avstrija. Cehoslovaška in Avstrija sta sklenili obsežno arbitražno, trgovsko, carinsko in prometno pogodbo, ki je bila podpisana dne 4. t. m. Pri tej priliki je obiskal Dunaj cehoslovaški zunanji minister dr. Beneš. Obisk dr. Beneša na Dunaju se je že dolgo pripravljaj, pa protičeško razpoloženje v Avstriji ni pripustilo, da bi se bilo to že zgodilo. Sedaj, ko Avstrija čuti, kako zelo ji bo potrebna Beneševa podpora pri Društvu narodov, so vse ovire padle. Zvezni kancler je priredil dr. Benešu na čast diner. Danes je dr. Beneš gost zveznega predsednika dr. Hainischa, zvečer pa odpotuje v Ženevo. — Z dr. Benešem odpotuje na zasedanje Zveze narodov avstrijska delegacija z dr. Ramekom na čelu. Avstrija bo v Ženevi zopet predložila cel koš prošenj, pred vsem za izrabo mednarodnega posojila 120 milijonov, zahtevo za železniške investicije, zlasti za elektrifikacijo, katero namerava izvesti na vseh železnicah.

Južnotirolski Nemci brez časopisa. Te dni je prenehal izhajati zadnji list južnotirolskih Nemcev »Meraner Zeitung.« List bi obhajal prihodnje leto 60letnico svojega izhajanja.

Sahovski turnir na Semmeringu, ki se prične dne 17. t. m., zanima že sedaj prijatelje šaha po celem svetu. Udeležbe se ga najmočnejši svetovni mojstri, razen Capablanke in dr. Laskerja, Bogoljubov, zmagovalac na moskovskem turnirju je svojo udeležbo brzojavno prijavil. Poleg Bogoljubova se turnirja udeležijo Aljehin, dr. Vidmar, Niemczovicz, Rubinstein, dr. Tartakomer, Retti, Grünfeld, Spielmann, dr. Traybol, dr. Tarasch, Mihael, dr. Vajda, Kmoch, Yates, Janowski, Roselli, Deltuna in Davidson.

Polet španskega kraljevega para v Argentini. Kei je polet španskega majorja Franko preko Oceana v Južno Ameriko tako dobro uspel, se pripravlja na pomlad nova zračna ekspedicija v Južno Ameriko, katere se udeležijo tudi španski kraljevi par. Deset velikih letal sistema »Dornier Wal« bo letelo pod poveljstvom majorja Franko.

Newyorški občinski svet začne svoje seje vedno z molitvijo. Najprej molijo za katoliške občinske svetnike (katoliški duhovnik, nato za drugovernike njihov duhovnik po vrsti. Potem se začne seja. — V našem parlamentu pa se še duhovnik kot član parlamenta ne sme postaviti v bran za svojo vero! In če to stori, kar je zdaj storil g. Klekl, pa planejo po njem in po celem klubu. Kaj še le bi bilo, če bi kaj takega zahtevali, kar imajo tam v Newyorku.

Preganjanje katoličanov v Mehiki. Poročila o preganjanju katoličanov v Mehiki so vedno bolj jasna. Kažejo nam na naravnost zdvijano preganjanje, morda še hujše, kot je bilo v prvih časih krščanstva. Državne postavbe, ki so jih boljševiki in socijaldemokrati v Mehiki vpeljali, so napravile katoličane, posebno še duhovnike, popolnoma brezpravne. Nikjer v javnosti se ne sme pokazati katoličanstvo. Šola, ki je popolnoma brezverska, je zaprta vsakemu duhovniku. Tudi zasebnih šol ne smejo imeti nobenih. Katoliški časopisi se zatirajo, da bodo končno popolnoma iztrebljeni. Vsa verska društva in organizacije ali javna zborovanja so prepovedana. Osebnosti katoličanov ni več. Kakor poroča časopis »America«, je bila v Guadalajara gruča delavcev v hipu, ko je šla iz cerkve, napadana s streljanjem, da jih je 6 mrtvih in 12 ranjenih obležalo. Napadalcem se seveda ni zgodilo ničesar. V delavnicah, tvornicah, uradih je tako nasilje, da katoliški delavec ali uradnik sploh ne dobi službe. Sredi ceste, še v lastnem stanovanju, so katoličani v vedni nevarnosti, da jih pobijejo. Največ trpijo seveda duhovniki, ki sicer ne nosijo duhovniške obleke, zato pa še tem bolj divjajo, če kje katerega dobijo. Poleg tega pa je vlada z novo ustavo iz leta 1917 vzela duhovnikom najnaravnejše pravice, ki jih ima sicer vsak človek. Ne smejo ničesar podelovati, ničesar tudi strogo cerkvenega opravljati, saj se je vse cerkveno in duhovniško premoženje konfisciralo. A katoličani v Mehiki ne obupavajo. Pač pa molijo. Prosiijo, da tudi drugi molijo zanje. Ko bo letos veliki svetovni evharistični kongres v Ameriki, bo gotovo vplel v svojo molitev posebno prošnjo za tpeče katoličane v Mehiki.

Veliki potresi. Zemlja je vedno nemirna. Tako nam javljajo časopisi, da je bil preteklo nedeljo, nde 28. februarja, v oddaljenosti do 1000 km od nas velik potres. Središče potresa je bil Perzijski zaliv.

Slovenska fronta.

Zadnji čas si je nadel »Narodni dnevnik« kot svojo posebno nalogo, da vabi na organizacijo slovenske fronte. Dasi je že precej vode v Dravi steklo, odkar je »Slovenec« to zadevo sprožil, je vendar »Narodni dnevnik« ponovno načel to vprašanje. Vzroka, zakaj se za to zadevo toliko eksponira, ni navedel, pa upamo, da je iskreno.

pravi čas upozorenje, da se tudi neznatne znake vratobola pokašljevanja, hripavosti, krčev ali nahoda in bolečin v udih ne sme zanemariti. Vedno in vedno slišimo hvaliti kot dobro, bolečine olajšujoče domače sredstvo in kosmetikum že skozi 27 let priljubljeni Fellerjev blagodišeči »Elsaflujd«, tudi pri revmatičnih bolečinah. Močnejši in krepkejšega delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnatih

Ako pa preidemo na izvršitev slovenske fronte, tedaj bi bilo posebno zanimivo izvedeti, kako si je to »Narodni dnevnik« zamislil. Kajti v Sloveniji je dejansko le SLS res slovenska. SDS gotovo o tem ne mara niti slišati. Kmetijska stranka je danes pod hrvaškimi klobukom, ki tudi ne spada v slovensko fronto. Radikali, narodni socialisti, komunisti in druge strančice brez poslancev pa se preveč orientirajo od slučaja do slučaja, kar se tiče slovenskega naroda in slovenske fronte.

Kaj naj z ozirom na tako miselnost slovenskih strank stori SLS, je to njena zadeva. SLS je vedno storila vse, tudi na korist drugih strank pa na lastno strankino škodo, samo da je koristila skupni slovenski stvari.

Mi obmejni Slovenci rečemo le eno: SLS je edina, ki je dosledno zastopala koristi Slovenije, ki slovenskega programa ni nikdar zatajila. Mi ji zaupamo tudi v naprej. Mi ostanemo zvesti svoji slovenski voditeljici SLS. Veseli nas, da tudi drugi spoznavajo pravilnost naše doslednosti slovenskega programa. Kajti to je za nas obmejne Slovence posebno razveseljivo. To tudi ugodno vpliva na naše brate, ki so še preko meje.

Poleg tega narodnega momenta pa naj slovenska fronta vzame v poštev tudi gospodarski moment. Morda je s tega vidika preje upati na kak dejanski uspeh, na kak skupen nastop Slovenije zoper gospodarsko izkoriščanje vseh brez izjeme, ki v Sloveniji prebivajo. Tudi tisti krogi, ki se v splošnem za politična in narodna vprašanja ne zanimajo toliko kot za gospodarska, bi tako fronto prav radi podpirali. Saj vedo, če se tak organiziran nastop Slovenije ne izvede, tedaj bo industrija, trgovina in obrt v Sloveniji skupno s slovensko kmetijo uničena.

Zato smo tega mnenja glede slovenske fronte, da naj jo ustvari gospodarska sila vseh v Sloveniji bivaajočih, politični mandat pa ima že itak SLS. Tako je moje zasebno mnenje.

Slovenec ob meji.

Iz Slovenije.

UČITELJSKA DEKLARACIJA IN NJENE POSLEDICE.

Dolgo so tajili, dalje niso mogli. Učiteljska organizacija UJU, o kateri so vedno SDSarji trdili, da je le stanovska, se je nekoliko izrežnila, podala svojo deklaracijo za popolno neodvisnost društva od katerekoli politične stranke. Vse stranke razen ene so dale prav temu postopanju »deklaracijo«. Samo ena stranka ne. In ta ena stranka je tista, ki je preje vedno vpila, da je UJU samo stanovsko-strokovna organizacija. Ta ena stranka je SDS, o kateri je učitelj, njen prisaš, rekel v »Učiteljskem tovarišu«, da je le izrabljala UJU v svoje strankarske namene.

Deklaracija učiteljstva je zdaj zahtevala jasnost, je zahtevala popolnoma upravičeno, naj bo stanovska organizacija le stanovska, ne pa le pripraga SDS. In tako je vendar le mogel Jelenec pasti. Toda politični krogi SDS so planili po koncu, kakor nekoč graščaki, ko so tlačani prišli povedati: Nič več ti ne bomo tlačanili! — Vrste učiteljstva postajajo vedno bolj stanovsko samozavedne, nič več si niso dale dopovedati, da je UJU le kot privesek SDS nekaj vreden, sicer propade.

Zdaj je jasno, da UJU ne propade brez SDS, pač pa SDS brez UJU. Zato je treba hiteti in hitro dopovedovati, da je SDS dala učiteljstvu vse dobro (recimo preganjanja, op. ur.). Ker to ne gre drugače, pa so ustanovili klub učiteljev SDS. V Ljubljani so sestavili poseben odbor, po deželih razne pododseke, da agitirajo za vstop v klub SDS. Dne 19. marca imajo že občni zbor. Torej organizacija proti UJU!

K celi zadevi rečemo mi le sledeče: Škoda tako idealnega stanu, kakor je učiteljski, da si ne upa javno zoper tako izigravanje svojih stanovskih organizacij nastopiti. UJU do sedaj ni bila nič boljša kot bo ta klub učiteljev SDS, zato nas s tega stališča stvar dalje ne zanima, kaj imajo bratci med seboj. Veseli smo le tega, da se za naprej ne bodo mogli gotovi gospodje odevati v stanovsko togo, kakor do sedaj, kadar so nastopali zoper svoje stanovske tovariše, pač pa bodo lepo strankarsko pobarvani.

Pripomnimo pa še nekaj: Slovenski narod, ki zaupa svoje otroke učitelju v vzgojo, bo pa za naprej malo bolj pozoren in dosleden pri presoji učiteljeve vzgoje, ker je menda deklaracija učiteljstva tudi njemu v vednost namenjena. Radovedni smo, če se bo učiteljstvo res popolnoma deklariralo, ali pa bo moral priti drugi Ivan Cankar in napisati druge, bolj resnične »Hlapce«, kot jih je prvič!

Referent za šolstvo v Ljubljani — pisatelj najogabnejše knjige slov. literature. Kaj takega je mogoče le pri nas, v krogih tistih izobražencev, ki smatrajo življenje le za priložnost valjati se v najgnusnejši nemorali in potlačiti v njo tudi miselnost vsega naroda. Zgodilo se je namreč, kakor nam to razkriva »Socialna misel«, da je spisal knjigo »Pater Kajetan«, ki je ponatis »Jutrovega« podlistka, referent za šolstvo v Ljubljani, Govekar. »Pater Kajetan« ni le ostuden pamflet na slovensko duhovščino, pač pa na ves slovenski narod, ki ga pisatelj slika, kakor da je res v najnižjih globinah človeške propalosti. In slovenska inteligenca tak list in knjigo tega lista, ki tako nesramno blati njen lasten narod, smatra za svoj inteligenčni list? Koliko časa pa bo še res prava inteligenca slovenskega naroda trpela ta

ali 2 veliki specijalni steklenici 63 din., 12 dvojnatih ali 4 specijalne steklenice za 99 din., 36 dvojnatih ali 12 specijalnih steklenic za 250 din., že ob enem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju ali proti plačilu vnaprej lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 329, Hrvatska. — Posamezne steklenice Elsafluja po 9 din. v lekarnah in sorodnih trgovinah.

madež na sebi? Narod hoče jasnosti, sicer bi sam govoril.

Slovenski poslanec proti univerzi v Ljubljani. Pri proračunski razpravi v torek, dne 2. t. m. se je oglašil tudi g. Pucelj, poslanec HSS, pravi zagrebški »Obzor«. Ko je pohvalil »smotreno« delo ministrstva prosvete pri preosnovanju šol v Sloveniji, je podal svojo izjavo glede vseučilišča v Ljubljani. Izjavil se je proti vseučilišču. Edini razlog, ki ga je imel za to izjavo, je ta, da je prosvetni minister Radič proti, zato je tudi on. Razlog je res vreden tega radičevskega agenta na Slovenskem. Slovenski narod pa, ki se je toliko boril za svoje vseučilišče v Ljubljani in se bo boril do kraja, si bo pa to Puceljevo izjavo dobro zapomnil. Ta izjava je madež na naši narodni kulturi. Pa slovenski narod bo ta madež zbrisal in tudi njega, ki ga ni bilo sram pljuniti v lasino almo mater.

Trboveljska premogokopna družba. Vsa slovenska javnost je odobrvala enodušen nastop slovenskega časopisja za pravično rešitev težkega vprašanja, ki ga je načela TPD z odpusčanjem edlavcev. Morda je ravno ta enodušnost TPD najmanj všeč. Zato je zagrozila, da prenese svoj sedež iz Ljubljane v Belgrad, ali kam na jug. Kaj hoče TPD s to grožnjo doseči? Ali misli, da bo tisti mali krog, ki bi morda s tem bil prizadet, imel toliko vpliva na javnost, da bo ta molčala, pa naj dela TPD, kar le hoče? S svojo grožnjo je odkrila TPD svojo neiskrenost za lojalno rešitev tega težkega vprašanja in hoče z nekim gospodarskim pritiskom izsiliti potrjenje javnosti svojemu početju, ki ga ne moremo imenovati socijalno. TPD pa poleg tega pozablja, da sedež svojih uradov lahko prenese kam drugam, nikakor pa ne more premogovnih zakladov, ki jih hrani naša slovenska zemlja. Tako se bode zopet in zopet morala vračati na slovenska tla in bo imela opraviti s slovenskimi delavci na slovenski zemlji. In čim bolj jim bo tuja, tem slabše za njo, saj delavcem tudi sedaj njena bližina ni bila v kako izredno pomoč. Tako mi danes razumevamo to grožnjo. Ali smo jo razumeli napačno? Mi smo podali najboljšo rešitev, ki je mogoča, da se grožnja razume. Morda pa nam ta grožnja odkrije še kako drugo zanimivost, katero bo TPD v svoji prvi ogorčenosti nad odporom vse javnosti še izdala. — Da boče v Trbovljah samih mir, je vlada poslala tja številno orožništvo. Prav je, če vlada štiti življenje zastopnikov TPD. Isto dolžnost pa ima tudi do delavstva. Ali jo bo tudi tako dosledno izvedla?!

Nova sv. maša pri Sv. Tomažu pri Ormožu bo dne 25. aprila t. l. imel č. g. Stanislav Canjkar.

Novo sv. mašo v Braslovčah bo opravil dne 5. aprila t. l. č. g. novomašnik Andrej Stakne.

Krajevna organizacija SLS v Laporju ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 7. t. m., po rani sv. maši v župnijski pisarni. Pride govornik iz Maribora. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Pretkan tat. Posestnika Franca Vaukan v Legnu je okradel prebrisan tat. Javil se je pri njem kot hlapec brez službe ter prosil za delo. Izročil mu je svojo delavsko knjigo, v kateri je bilo potrjeno, da se piše Karol Gantner. Opoldne je stopil v službo, po noči pa je že zginil in z njim razno Vaukanovo blago v vrednosti kakih 2000 din. Tatvino so opazili drugi dan, ko o tatu ni bilo nikjer sledu. Ugotovili so, da jih je potegnil tudi s poselsko knjigo, ki se je glasila prvotno na ime Karoline Gantner. Neznani zmočnik ji je knjigo izmaknil, zbrisal zadnje tri črke njegove imena ter se predstavljal za Karola Gantner.

Smrtna obsodba pred mariborsko poroto. Dne 3. t. m. je izrekla mariborska porota smrtno obsodbo. Novi kandidat smrti na vešalih se zove Jožef Gmajner ter je doma iz Leskovec pri Ptuj. Obtožen je umora svoje tašče. Dne 18. decembra 1925 jo je zadavil. S taščo se nista razumela. Prepri in tožbe so bile na dnevnem redu. Dne 18. decembra prošlega leta je hči našla mater mrtvo ležečo v postelji. Na vratu trupla so se poznali sledovi nasilne smrti in hči je svojemu možu očitala umor matere. Morilec pa je razpršil njene dvome in taščo so pokopali, kakor da je umrla naravne smrti. Kmalu so se raznesle po vasi vesti, da Gmajnejeva tašča ni umrla naravne smrti. Orožniki so zato zvedeli in prijavili stvar dalje. Exhumacija trupla je pokazala, da je bila pokojna zadavljena. Morilec je pri zločinu pokleknil na prsa žrtve ter ji polomil osem reber. Gmajner zločina ni priznal ter se je zagovarjal, da si je polomila tašča rebra pri padcu. Porotniki so potrdili z 8 proti 4 glasom vprašanje umora in Gmajner je bil obsojen na smrt na vešalih.

Velik požar pri Sv. Juriju ob južni žel. Dne 3. t. m. je okrog 5. ure zjutraj nastal v St. Juriju ob južni žel. velik požar. Vnelo se je skladišče zadruga za izvoz jajc, ki se nahaja tik kolodvora. Ker je bilo v skladišču veliko lesenih zabojev in lesne volne, se je ogenj hitro razširil ter vključil pomoči raznih požarnih bramb poslopje popolnoma upepelil. Škoda znaša okrog 600.000 din. ter je krita z zavarovalnino. Vzrok požara še ni dognan.

Dva otroka zgorela. Preteklo nedeljo je zadela posestnika Žnidariča v Turjanski grapi pri Hrastju-Moti velika nesreča. Med tem, ko so domači odšli k službi božji, so pustili doma dva nedoletna otroka. Ta dva sta se najbrže igrala z vžigalicami v lopi za slamo in seno, ki je začela goreti. Požar se je razširil tudi na gospodarsko poslopje in je razen živine uničil vse. V lopi za slamo pa so našli ogorela trupla obeh otrok.

Iz Gornje Radgone. Zdravnik vsega zdravilstva dr. Vinko Čremošnik ordinira od ponedeljka 1. marca 1926 v Gornji Radgoni.

Dnevne novice.

Končni prevzem južne železnice. Z dnem 1. aprila t. l. prevzame prometno ministrstvo končno veljavno proge južne železnice, tako da se ukine poseben odbor in se uprava južne železnice poveri delokrogu glavnih ravnateljev drž. železnic.

Afera v ministrstvu za zgradbe. Gradbeno ministrstvo ima lastno tiskarno in litografijo. Vodja teh dveh podjetij je Milorad Toškič, ki je zelo bogat gospod z več hišami v Beogradu. Ta premožni Toškič je izvrševal v državnih podjetjih, z državnim materialom in z državnimi nastavljenici privatna naročila, katerih je bilo vse polno. Za izvršitev privatnih naročil je sprejemal plačilo, a ga porabil zase. Toškič in pet njegovih glavnih delavcev ter pomagačev so vtaknili pod ključ. Pri preiskavi je našla policija ogromne količine raznih klišejev za zasebne naročbe, celo zasebno knjigovodstvo in zaslišani Toškičevi pomagači so izjavili, da so za drž. plače delali za osebno korist g. Toškiča celi dve leti. Za koliko je ta gospod ogoljufal državo, se še doslej ni moglo dognati.

Borza (Avala). Maribor, dne 4. marca 1926. Zürich, zaključni: Beograd 9.16, Paris 19.33, London 25.24, New York 519.50, Milano 20.84, Praga 15.38, Wien 73.25, Budapest 0.00728, Berlin 123.70, Brüssel 23.59, Madrid 73.25, Amsterdam 208.12, Varšava 66.50, Bukarest 2.27, Sofija 3.75, Atena 7.40. — Zagreb, devize: Paris 213.50—215.50, London 275.40—276.60, New York 56.60—56.90, Wien iz 7.9945—8.0345, č. 7.99—8.03, Praga iz 167.97—168.97, č. 167.90—168.90, Berlin 1351.70—1355.70, Milano 227.26—228.46, Zürich iz 1091.75—1095.75, č. 1091.50—1095.50, Budapest zaklj. 0.0794—0.0796.

»Pevec.« Izšla je 1/2 številka za januar-februar 1926. Obseg A. Dolinarjev članek o »Dr. Fr. Kimovcu« in Bačkov o »Pevskem imenstvu«. Nato slede oddelki: Vestnik PZ, Naši zbori, Nove skladbe, Iz glasbenih listov in Razne vesti. Glasbena priloga prinaša tri skladbe: F. Ferjančič, Zdihljeji slepega za mešani zbor in bas-solo; Karlo Adamič, Kadar pridem v tihno vas, za mešan zbor; Emil Adamič, April, za mešani zbor. »Pevec« izhaja že 6. leto in izvrši ves čas svojega obstanka vestno in vztrajno svoj malog: širiti smisel za lepo petje med Slovenci. Toplo ga priporočamo! Stane 30 din. letno, za Italijo 18 lir., za Avstrijo 10 šilingov, za Ameriko 1 dolar. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Miklošičeva ulica 7. Prihodnja številka izide še pred Veliko nočjo.

Zakon o taksah in pristojbinah. Drugi natisek, pregledan in s pojasnili izpolnjen. V Ljubljani 1926. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena s poštnino vred 68 dinarjev.

Iz Maribora.

»Taboru« malo odgovora. V Mariboru imamo dosti vrabcev. Pa to ni nič posebnega. Nekaj posebnega je to, da imamo list, oziroma letak na dveh straneh, ki se piše »Tabor«, ki pa ima to posebno lastnost, da razume čivkanje mariborskih vrabcev. Pa so mariborski vrabci drugo »vijo« peli, kakor jo je »Tabor« razumel. Pogleda naj le včerajšnji uvodnik »Slov. Gospodarja«, pa naj pove svojim čitateljem, kako »klerikalni« listi »hodijo spat.« — Če se bo pri »Naši Straži«, ki je do zdaj izhajala samo trikrat na teden, tudi izvršila kaka izprememba, se bo izvršila na tak način, da bodo mariborski vrabci noč in dan najeti, da bodo namesto dosedanje »Naše Straže« peli »Taboru« upravičeni »miserere«.

Koncert Glasbene matice:

Haydn: »Letni časi«.

Kadarkoli priredi Glasbena Matica v Mariboru koncert, je za Maribor praznik. Z nekim posebnim občutkom gremo takrat v prostrano dvorano, svečano razpoloženi.

Prav posebno nam je pripravila Glasbena Matica tak praznik s tem, ko je dne 3. marca t. l. izvajala Haydnov oratorij: »Letni časi«.

Pred podavanjem je imel gospod dr. J. Vidic kratek referat o Haydnu in o »Letnih časih«. Predno preidemo na podavanje same, naj o tem referatu nekoliko spregovorimo. Nismo mislili, da nam bo treba pisati apologijo oratorija. Letni časi so oratorij. Res ne opevajo kake verske resnice, pač pa versko, moralno življenje. Ali nam ni herold dneva zapel: Le čednost še ostala je. Ta vodi nas neskaljena skozi čase letne, dobe, skozi žalost ali veselje, do smotra veličastnega.

V tej tezi je razložena vsa vsebina oratorija. Letni časi so le bujen, naraven okvir — naravnega in čednostnega življenja. In ker tako čednostno življenje obsega molitev, delo in čisto veselje, pa tudi poštenost in ljubezni in moč v obrambi v urah preizkušnje, dokler ne preide v večno življenje, zato se ti prizori v oratoriju kar vrstijo. Le vzemimo molitev: »Daj nam milost — o silni, večni, dobri Bog!« Ali himno dela in napora: »O, trud!« In dalje poskočno veselje ob trgatvi. Pa končno povest o odločni, pošteni deklici, ki je z graščakom izvrstno napravila, da se je vse smejalo. Po aplikaciji kot pridiga — pa prehod v večno nadnaravo.

Referat nam torej ni ugajal. Omenjal je le okvir, skoro popolnoma pa zakril dejansko vsebino in mu seveda ni spadalo v njegovo popisovanje narave ne molitev, ne pesem zveste ljubezni, ne povest o junaški čednostni deklici. Najmanj pa seveda sklep — o večni pomladi, o večnem življenju. Zato se ne čudimo gospodu referentu, ki ni razluščil vsebine oratorija, da je konečno moral izjaviti, da se mu zdi neutemeljeno, kako da je Haydn h koncu prešel v te višje sfere. Zdaj, upamo, da bo gospod referent to vedel. Zal nam je le, da je pred mladino v torek govoril, kakor bi ne smel govoriti. — Pripomnimo k tej apologiji oratorija le še to: Bodimo vendar toliko kristjani, da nas ne bo sram javno izreči besede: Bog — krščanstvo! — Glasbeni

Glasbena Matica ponavlja svoj koncert Haydn »Letni časi« jutri zvečer, v soboto, dne 6. t. m., ob osmih v Götzovi dvorani. Cene vstopnicam so za ta koncert znižane in se dobijo tudi v predprodaji pri Höfenju in Brišnik. V nedeljo, dne 7. t. m., poje Glasbena Matica »Letne čase« v Celju.

Prešernova proslava v Narodnem gledališču. V nedeljo, dne 7. marca priredi mariborsko gledališče skupno z društvom slovenskih književnikov v Ljubljani Prešernovo proslavo. Spored bo nekaj izvanrednega, ker so obljubljena predavanja, oziroma recitacije Otona Zupančiča, Vide Jerajeva, Albrehta, Vidmajerja in drugih. Nastopi tudi Devov kvartet in operni pevci Zameljčeva, Burja in Oksanski. — Mariborčanom se bo na proslavi tudi nudila redka prilika, videti največjega slovenskega pesnika, Otona Zupančiča.

Pretepači. V magdalenskem predmestju so trčili dne 4. t. m. skupaj znani pretepači, med njimi popravljalec dežnikov Alojzij Čep iz Pobrežja. Nastal je pretep, v katerem je dobil Čep o dnekega gostilnišega hlapca težke poškodbe na glavi. Morali so ga prepeljati v bolnico.

Težka nesreča v Studencih. Včeraj se je dogodila težka nesreča na oglu Ruške in Rajčeve ulice v Studencih na vrtu, kjer stoji gugalnica in vrtilnik (ringelšpil). Posestnik gugalnice g. Mihal je hotel s lovornim avtomobilom potegniti iz vrta voz. Ko je avtomobil vozil nazaj proti vozu, je skušal Mihlov 15 letni sin med obema skočiti na cesto. Bil je pa prepočasen, avto ga je zagrabil in treščil ob voz s tako silo, da mu je takoj zmečkal lobanjo. Obležal je na mestu mrtev.

Razburljiv pojav na Glavnem trgu. Včeraj dopoldne se je ob času, ko je na Glavnem trgu največ ljudi, dogodil razburljiv dogodek. Z neko branjevko, ki je prodajala motovilec, se je pričela prepirati Antonija Č. Prepri je postal vedno bolj srdit in kmalu sta si ženski skočili v lase v največje veselje okrog stoječih radovednežev. Pretep je bil silno srdit, lasje in krila obeh so kar frčale po zraku, praskali sta se z nohti in kričali na vso grlo. Velikanska množica ljudi se je zbrala ter radovedno gledala redki prozor. Stražnikom se je le s težavo posrečilo prodreti skozi množico do bojevitih žensk ter jih odvesti na stražnico, kjer so jim pomirili razburjeno kri.

Redki gostje na carinarnici. Mariborska carinarnica dobi včasih z vlaki iz inozemstva čudne goste. Poleg blaga carinijo večkrat tudi žive živali. Tako je te dni dospela večja pošiljka živih fazanov in jerebic, katere je naročilo mariborsko lovsko društvo, da poživijo svoja lovišča. Fazani so dospeli iz Prage, jerebice pa iz Dunaja. Pretekli dneji je imela carinarnica v oskrbi redkega gosta, velikanskega sibirskega medveda. Neki slavonski cigan se je vračal iz ujetništva v Sibiriji ter peljal s seboj v veliki leseni kletki dresiranega medveda. Ker ni mogel plačati za njega transportnih stroškov, ga je pustil nekaj dni na kolodvoru ter zbiral okrog denar, da ga je spravil naprej. Medvedu se je dobro godilo — jabolki in žemlj je imel dovolj. Bil je pa preje izbirljen, ter je na primer dobro razločeval navaden kruh od žemlj, ter ga je le v skrajni sili jedel. — Večkrat dobi carinarnica različne opice, ptice, zlasti kanarčke, pse, mačke, zajce in pred kratkim je prispela celo pošiljka velikih japonskih podgan. Večina živali je namenjena za coološki vrt v Zagrebu. Živali prispejo po vlaku v košaricah ali kletkah, na katerih so nalepljeni listki s prošnjo, naj jih na postajah nahranijo. Železniški personal tem prošnjam vedno z velikim veseljem ugodí, tako da se še ni zgodilo, da bi kaka žival vsled lakote med vožnjo poginila.

Občni zbor podružnice Udruženja vojnih invalidov v Mariboru. Izvršilni odbor Udruženja vojnih invalidov v

Matici pa želimo drugič boljšega referenta, ki ga morda najde tudi med svojimi rednimi člani.

Preidemo zdaj na podavanje samo. Novi pevovodja g. Hladek-Bohinjski, velik, miren v nastopu, oster v zamahu, je pokazal, da ima moč pripraviti tako veličastno delo, četudi ga je čas v pripravi hitreje gнал kakor pa si je on želel. Napravil je tekem treh mesecev več, kakor smo pričakovali. Z vsjo pozornostjo in vnemostjo je dvigal orkester in zbor iz vsakdanjosti do umetniške višine. Treba je le še, da zbor in orkester visita na njem tako, da bo samo on gospodar obeh istočasno. Vpade posameznih odsekov je gotovo treba pokazati, a so bile geste mestoma pregrebe. Splošno pa je za g. Hladeka ta njegov prvi nastop z Glasbeno Matico v Mariboru gotovo prav časten večer in častitamo Glasbeni Matici na požrtvovalnem in vnemem pevovodju.

Orkester je nudil prav bujno sliko. Ze znani naši godbeniki, pa dijaki in vojaki — osobe, ki ga je bilo treba spraviti v enotnost. Dasi se je to v splošnem posrečilo, je vendar orkester mestoma popustil. Toda drugod zopet je pa tako občutno zaigral, da smo si želeli ponovitve. Posamezna godala so prišla v svojih vlogah do pravilne veljave. Le lovski rog nas je mestoma malo dirnil. Dočim sta oboja za vpeljavo sopran solo in fagot pri Simonovi ariji o kmetu-oraču umetniško blagodejno vplivala. Napredek orkestra pa je bil očividni.

Solisti so nas presenetili. Ga. Lovšetova je s svojim zvonkim glasom hitela visoko k jasnemu solncu, da smo mogli uživati vso mehko in toploto dekljskega glasu. Dasi popolnoma sigurna svoje vloge, se je pa skoro preveč ozirala na orkester, dočim bi se moral orkester nanjo.

Zato ni čuda, da je včasih z glasom zatrepetala, bo li šel orkester za njo. Enako se ji je zgodilo pri duetu s tenorjem, kjer se nista mogla enakovredno ne glasovno, ne tehnično dvigniti. Vse pa je bilo le težko opazljivo, tako da je Maribor v šopek, ki ga je prejela, vpletel tudi svoje občudovanje in hvaležnost za njen glas.

Tenor solo je pel član zbora Glasbene Matice, gospod Ašič. Njegov glas je v srednjih legah prav prijeten. Pri prehodu v višino se mu glas prelomi, kar se je opazilo. Priznamo pa radi, da je težko peti navadnemu članu pevskega zbora sredi med dvema takima umetnikoma, kot sta ga.

Ljubljani nas naproša, da objavimo, da si je on kot nadzorna oblast nad vsemi podružnicami UVI v ljubljanski in mariborski oblasti pridržal pravico sklicanja občnega zbora podružnice UVI v Mariboru in da se od nekompetentne osebe za dne 7. t. m. sklicani občni zbor v Gambrovi dvorani ne vrši. — Opomba: Pri mariborski podružnici organizacije vojnih invalidov močno smrdi in sicer pri glavi, ki je morala odstopiti. Čudno se nam zdi, da ni odbor krenil glede izrabljanja organizacije po odstavljenem predsedniku ono pot, ki je edino pravilna. Kakor se vidi, bi rado vodstvo zadevo zatušalo, a ne bo šlo. To je že več nego balkanski škandal, ako kdo na nepošten način izrablja organizacijo največjih sirot in se ga potem še prijemlje z rokavicami. Ako mariborski odbor ne bo sam postopal proti predsedniku tako, kakor bi že moral takoj, ko je odkril afero, bo spravila »Naša Straža« celo zadevo v javnost in potem bodo invalidi, vdove in sirote same videle, kdo jih je vodil in kako se je upravljal denar, ki je iztisnjen iz žepov najbednejših. Za danes dovolj! Čakali še bomo samo par dni, a potem tudi odboru ne bomo prizanesli, ako na naš opomin ne bo storil dolžnosti!

Nova godba v Mariboru. V nedeljo, dne 7. t. m., bodo socialisti prvič nastopili s svojo novo godbo, ki so jo ustanovili, kakor sami pravijo, kot absolutno last razredno-zavednega (t. j. socialdemokratskega) pokreta. Prav, da to v naprej povedo, da ne bomo »sužnji nacionalizma« mislili urugače.

Slovensko obrtno društvo v Mariboru vabi vse člane, ostale obrtnike in prijatelje obrtništva na svoj družabni večer, kateri se vrši v mali dvorani Narodnega doma v soboto, dne 13. marca, ob 20. uri z izbranim, zelo zabavnim sporedom. Vstopnina prosta.

Olepševalno in tujsko prometno društvo za Maribor in okolico ima svoj redni občni zbor v torek, dne 16. marca 1926 zvečer ob 8. uri v Narodnem domu v klubovi sobi. Spored: poročilo odbora, odsekov in preglednikov, predlog za spremembo pravil, volitev novega odbora in eventualno sklepanje o razidu društva. — Odbor.

Olepševalno društvo za Magdalensko predmestje ima svoj letni občni zbor v sredo, dne 10. marca, zvečer ob 19. uri v prostorih gostilne »Mesto Trsta«, Tržaška cesta (nasproti javne bolnice). Poziva se člane, da se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo!

Nadaljni program Ljudske univerze. V petek, dne 5. t. m., bo v izpopolnitev serije o francoski kulturi predaval g. prof. Gruntar o Franciji. Orisal bo zemljepisne in narodnopsne razmere v Franciji na podlagi številnih skopičnih slik, ki kažejo med drugim razen Pariza in Versailles Riviero in razna pokrajinska mesta. — V nedeljo, dne 7. marca, ob 16. uri, bo v kazinski dvorani drugi otroški večer Ljudske univerze. Sodelovala bo gospa Vanda Gorečeva iz Ljubljane, ki je že na glasu kot dobra pripovedovalka otroških pravljic. Razen pripovedovanju pravljic so na programu nekatere otroškemu obzorju primerne glasbene točke, ki jih izvaja na harfi naš priznani harfinist g. Lukež. Prireditve bo prekosila vse dosedanje mladinske večere v Mariboru. — V ponedeljek, dne 8. marca, pa bo predaval predsednik Ljudske univerze g. inž. J. Kukovec o Rousseauju. Kakor se je te dni nudila občinstvu prilika, da je spoznalo natančneje Voltaireja, tako bo sigurno zanimala tudi življenjska slika ženevskega filozofa in enega izmed duševnih očetov velike revolucije Rousseauja.

Higijenski tečaji Ljudske univerze v Studencih in v Ptuj. Te dni se je z velikim uspehom otvoril higijenski tečaj mariborske Ljudske univerze v Studencih. Predavata g. dr. Marinič (o tuberkulozi) ni dr. Jurečko (o splošni higijeni), drugo predavanje v petek, dne 5. t. m. ob 19. uri v Sokolskem domu. Dalje bo priredila Ljudska univerza higijenska predavanja v Ptuj. V četrtek, dne 4. t. m.,

Lovšetova in g. Križaj. Občudujemo pogumnost in mirnost gospoda Ašiča, s katero je nastopil in svojo vlogo v splošnem prav povoljno rešil.

Herold dneva z mogočnim glasom, pa je bil gospod Križaj. Polnost njegovega glasu je bila kakor močna roka, ki nas je vodila s seboj v višine in globine moškega glasu, ter nam odkrivala čuda basovskega bogastva. Njegove arije so bile — življenje; recitativi bi bili pa še bolj nemoteno tekoči, da se tudi on ni oziral na orkester, ki mu je mestoma kakor utrujen sledil. Z veseljem čakamo, da ga bomo kmalu zopet slišali.

Zbor je bil pazljiv, da bi pri težkih vpadih bil čim bolj očnen. Včasih je bilo treba do pol takta, da sta se vjela z orkestrom v isti tempo. Pa temu je dal povod včasih tudi orkester. Sopran je bil siguran, pravilno vpadajoč, manj pravilno prenehajoč, v višini premalo mehke, pa preveč boječ. So pa to glasovi, ki jih je človek vesel. Alt je bil manj številno zastopan, v težkih vlogah bolj nesiguren, a v splošnem prav polno doneč. Tenor je prišel prav do veljave. Treba mu je le še večje sigurnosti pri vpadanju! Bas je bil mogočen, enoten, le parkrat hreščeč. Zbor je v splošnem res dobro izvršil svojo nalogo. Popraviti mu je treba le, da bo pri nabožnih vložkih res nabožno pel, tako, kakor je recimo tercet zapel blagoslov, da je kar zadišalo po kadilu in smo se sklonili kakor k molitvi. Pri veselih vložkih je lahko bolj razposajen, bolj vriskajoč, bolj iz srca se smehljajoč. Ob sklepu pa naj bo dostojanstven, v mirnem tempu prepričevalno močen, a ne kričeč, recimo: v kraljestvo Tvoje. Tako bo izpopolnil posamezne pomanjkljivosti in bo stal pred nami kot pevski zbor na visoki umetniški višini!

Koncert je posetilo odlično občinstvo, ki je skupno z Glasbeno Matico bilo tokrat točno. Med udeleženci smo opazili presvetlega škofa dr. Andreja Karlina v spremstvu mil. g. prelata dr. Tomažiča in stolnih kanonikov; številno duhovščino iz mesta in dežele, predstavitelje politične, sodne in mestne oblasti.

Dasi je trajalo dolgo, vendar nas ni utrudilo. Bili smo razpoloženi, kakor da smo bili pri božji službi in slišali pridigo o naravnem priprostem krščanskem življenju, ki nas vodi do smotra veličastnega! V soboto se Glasbeni Matici izkazemo hvaležno in zopet pridemo.

Velepražarna kave Meznarič Rado, Maribor, Glavni trg št. 21.

Marjavi: Meznarič Maribor.

Trgovci, zahtevalite ponudbe!

Telefon interurbus 775.

bo predaval bo predaval g. dr. Vladimir Vrečko, okrajni zdravnik v Ptuj, o splošni higijeni v soboto, dne 6. t. m., ob 6. uri pa g. dr. Matija Mrgole o tuberkulozi. Oba dneva sta še popoldan ob pol 15. uri posebni predavanja o istem predmetu za mladino.

Občni zbor Podpornega društva za revne učence, ki se je vršil pretekli teden, je vnovič dokazal kako potrebno je društvo za otroke revnih slojev Poročilo tajnice ugotovi, da je bilo obdarovanih 660 otrok s 356 gotovimi oblekami, 263 parov čevljev, 192 komadov perila, 13 ducatov nogavic 53 parov čevljev se je popravilo brezplačno. Društveni dohodki so bili 67.829 D, stroški pa 71.393 D, zato je ostal odprt račun na 3564 D, katerega upa društvo pokriti z izostalo članarino. Predsednica se imenom društva posebno zahvali mestnemu magistratu kot največjemu dobrotniku društva, ki je s prispevkom 40.000 D omogočil božično obdarovanje, nadalje Podmladku Rdečega križa, velikemu županu, veleobrtnikom, trgovcem in nekaterim denarnim zavodom, pekarjem in drugim večjim dobrotnikom, katerih imena so že bila objavljena. Posebna zahvala gre tudi uredništvom tukajšnjih listov in tiskarnam. Letni dohodki so znašali 67.829 D, izdatki pa 71.393 D, torej je primanjkljaj 3564 D, ki ga upa društvo priti z zaostalo članarino. V odbor so bili z vslikom izvoljeni gg.: župan dr. Leskovar, nadsvetnik Keršovan, dr. Strmšek, Skušet, Sparr, Durjava, Weixl in gospo: Wögerer, Pfrimer, Skušek, Mikuš in Stupca, Odbor priporoča društvo blagonaklonjenosti cenjenega občinstva in prosi za množični pristop. Članarina se pobira ta mesec po zastopnici. Izredne prispevke so te dni poslali društvu veliki župan 1000 D, primarij dr. Matko in Zumer po 100 D. Iskrena zahvala.

Hotel Halbwild. Na vsestranske zahteve začne zopet od 6. marca 1926 sobotni večerni koncert. Igrala bo Pečnikov, vsem poznana, priljubljena kapela. Za domačo kuhinjo, dobro vino in izvrstno Götzovo pivo je preskrbljeno.

Posestnikom psov-čuvajev. Občinstvo se opozarja, da se bodo vsled sklepa mestnega sveta z dne 26. 2. 1926 v bodoče kot psi čuvaji priznali in davka oprostili le oni psi, katere bo mestni magistrat na tozadevno utemeljeno prošnjo stranke po izvršenem komisijonelnem ogledu priznal kot take. Prošnje morajo biti kolekovane s kolekom za 25 din.

LISTEK

Mali svet naših očetov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.
Prevod iz italijanščine.

116

»Ali ga ne ljubite?»

»Včasih se mi zdi, da zelo, včasih pa nič.»

»Moj Bog!« je rekel profesor. »Toda sedaj? Ali vas ne gane misel, da go mogoče ne boste več videli?»

Luiza je molčala. Zdela se je, da joka. Nenadoma je skočila kvišku, z rokami stisnili senci, zapirala v profesorjev obraz dvoje oči, v katerih ni bilo solz, pač pa temen jezen sijaj. »Vi ne veste«, je vzklila, »kaj se godi v moji glavi, koliko protislovij je nakopičenih, koliko nasprotujočih si misli se bojuje in neprestano izpodriva druga z drugo! Ko sem dobila pismo, sem silno jokala in si rekla: »Da, ubogi Franco, topot bom šla« — potem pa se je pojavil glas, ki mi je govoril tu v glavi: »Ne, ne smeš iti, zakaj... zakaj... zakaj...«

Prenehala je in profesor, prestrašen vsled blaznega ognja, ki je gorel v njenih nepremičnih očeh, se ni upal vprašati za pojasnilo. Čudne oči, ki so še vedno strmele vanj, so postale nežne in se zameglile. Luiza ga je prijelja za roko, ter mu tiho in boječe rekla: »Vprašajmo Marijo.«

Sedla sta k mizici in položila roke nanjo. Profesor se je obrnil s hrbtom proti luči, ki je padala na Luizin obraz. Mizica je bila v temi. Čez enajst minut globoke tišine je profesor zašepetal:

»Premika se.«

In res se je mizica lahko priklonila na eno stran. Nato je padla nazaj in rahlo udarila. Luizin obraz se je razsvetlil.

»Kdo si?« je vprašal profesor. »Odgovori z običajno abecedo.«

Mizica je udarila osemnajstkrat, nato petnajstkrat, nato štiriindvajsetkrat, nato enkrat. »Roza«, je tiho rekel profesor. Roza je bilo ime sestrice njegove žene, ki je umrla kot otrok. Mizica je parkrat udarila to ime. »Pojdi!« je rekel Gilardoni, »pošlji nam Marijo.«

»Tu sem, Marija.«

»Marija, Marija, moja Marija!« je zašepetala Luiza z blaženim izrazom na obrazu.

»Ali veš, kaj je pisal tvoj oče tvoji materi?« je vprašal Gilardoni.

Mizica je odgovorila: »Da.«

»Kaj naj stori tvoja mati?«

Luiza se je tresla od nog do glave in čakala. Mizica se ni premaknila.

»Odgovori«, je rekel profesor.

Mizica se je premaknila ter udarila neko nerazumljivo mešanico črk.

»Nismo razumeli. Ponovi!«

Mizica se ni več premaknila. »Ponovi vendar!« je skoraj nežno rekel profesor. »Né!« je prosila Luiza. »Nehajte, nehajte! Marija noče odgovoriti!«

Toda profesor je hotel vztrajati. »Ni mogoče«, je rekel, »da duh ne bi odgovoril. Saj veste, da se je že večkrat zgodilo, da nismo razumeli, kaj je rekel.«

Luiza je zelo razburjena vstala in rekla, da raje prekine sejo, kot bi silila Marijo. Profesor je zamišljen večkrat zgodilo, da nismo razumeli, kaj je rekel.

Mizica se je premaknila in začela udarjati.

»Da!« je vzklila Gilardoni žareč. »V mislih sem vprašal, ali naj greste in mizica je odgovorila »da«. Vprašajte še vi glasno.«

Minulo je pet ali šest minut, preden se je začela mizica premikati. Ob Luizinem vprašanju: »Ali naj grem?« je udarila mizica štirinajstkrat in nato šestkrat. Odgovor je bil »ne«.

Profesor je prebledel in Luiza ga je vprašajoč pogledala. Dolgo časa je molčal, nato je vzdihnil in rekel: »Mogoče ni bila Marija. Mogoče je bil kak lažnjivi duh.«

»In kako se to zve?« je boječe vprašala Luiza.

»Nikakor. Ne more se zvedeti.«

»In drugi odgovori, torej? ali niso nikdar gotovi?«

»Nikdar.«

Potrta je molčala. Nato je zašepetala: »Tako mora biti. Tudi temu se moram odreči.«

In položila je čelo na mizico. Sveča je obsevala njene lase, njene roke. Ni se ganila in nič se ni ganilo v sobi, razen trepetajočega plamena sveče. Drugi plamen, zadnji žarek upanja in tolažbe je umiral v tej ubogi glavi, ki se je sklonila pod težo bridkega in nepremagljivega dvoma. Kaj naj stori, kaj naj reče profesor Gilardoni. Videl je, da se bo brez njega izpolnila Esterina želja. Tri ali štiri minute nato so se zaslišali v pritičju koraki in Esterin glas. Počasi se je Luiza dvignila.

»Pojdimo«, je rekla.

Moške srajce

lastnega izdelka razpošilja veletrgovina R. STERMECKI, Celje, št. 64, po silno znižanih cenah: molino 37 din., molino s čefir prsi 40 din., močna čefir 47 din., bela s svilenimi prsi 48 din., Pique 57 din., krasna modna čefir 100 din., frak 128 din. Vzorci se pošljejo v pogled, ilustrirani cenik z čez 1000 slikami čez razne domače potrebščine pa zastoj. Kdor pride z vlakom, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. — Trgovci engro cene.

Križe

stoječe, viseče, lesene, iz kovine
vlite, razne velikosti in litoželezne

nagrobne križe

izdeluje po zmernih cenah

„Ruda“

Dom celj & Kotoun

Maribor, Frankopanova ulica 10

ZA POMLAD

od 1. marca 1926

reklamna prodaja

KARO čevljev

vseh vrst

z 10% popusta

garantirano neizpremenjena
priznana najboljša kvaliteta

KARO

MARIBOR

Koroška cesta 19

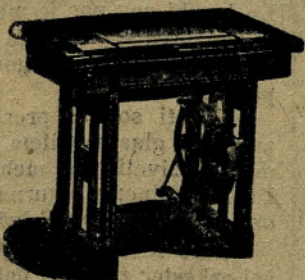
Čujtel!

Pdor hoče lepo in dobro oblečen biti, mora v Konjice hiteti; tam v trgovini Šumerjevi se blago jako po ceni dobi. — Za obilen obisk se uljudno priporočam.

MARTIN SUMER, KONJICE

Glejte!

edino najboljši

Telefon 913

šivalni stroji in kolesa so le

Josip Petelinčič

Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke Giltzner, Adler in Phönix

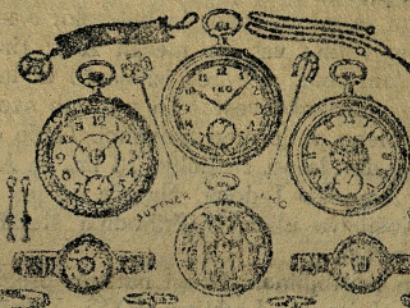
za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Istotam najboljši švicarski pletilni stroji znamke »Dubled.«

Pouk o voženju in krpanju brezplačen.

Večletna garancija. Delavnica na razpolago.

Nikdar prepozno, nikdar brezgoda!

ne pridete, ako mate zanesljivo oro iz švicarske tovarne firme Suttner. Suttnerjeve ure gredo natančno do sekunde. — Popravilnja slabih ur stanejo ačasoma mnogo več kot ura sama. — Brezplačno prejmete veliki ilustrirani divot-cenik, ako javite svoj točni naslov razpošiljalci in H. Suttner v Ljubljani št. 678. Cenik te stare solidne firme nudi skoro neizčrpno izbiro ur, zlatine, kakor tudi daril in praktična predmeta za uporabo.

VOLTA

DOMAČA
ŽARNICATOVARNA
VOLTA
MARIBOR